

HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR

SEVDA PEŞİNDE

ROMAN

Günümüz
Türkçesiyle

2. BASKI

♥ can
miras

HÜSEYİN RAHİMİ
GÜRPINAR

SEVDA
PEŞİNDE

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

Can Miras

Sevda Peşinde, Hüseyin Rahmi Gürpınar

© 2019, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: İbrahim Hilmi; Kitaphane-i Askeri, 1328 (1912)

Can Yayınları'nda 1. basım: 2019

2. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Dizi kapak tasarımı: Burak Tıǧlı

Kapak uyarlama: Furkan Pehlivan

Baskı ve cilt: Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tevfikbey Mahallesi Dr. Ali Demir Caddesi No: 51 Giriş Depo Bölümü

Küçükçekmece-İstanbul

Sertifika No: 40421

ISBN 978-975-07-4073-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HÜSEYİN RAHMİ
GÜRPINAR

SEVDA
PEŞİNDE

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

Günümüz Türkçesine uyarlayan

Mustafa Çevikdoğan

ROMAN

♥can

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Gulyabani (Günümüz Türkçesiyle), 2019

Gulyabani, 2019

Sevda Peşinde, 2019

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, 2020

Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç (Günümüz Türkçesiyle), 2020

Şık, 2021

Şık (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Gönül Ticareti, 2021

Gönül Ticareti (Günümüz Türkçesiyle), 2021

Hakka Sığındık, 2021

HÜSEYİN RAHMİ GÜRPINAR, 1864'te İstanbul'da doğdu. Dört yaşında annesini kaybetti. Çocukluğu teyzesinin yanında, Aksaray'da geçti. Mahmudiye Rüşdiyesi'nde okudu. Hastalığı sebebiyle Mülkiye'deki eğitimini yarım bıraktı. Kısa süreli birkaç memuriyet denemesi ve bir dönem milletvekilliği haricinde hayatını hep yazdıklarıyla kazandı. Henüz 23 yaşındayken yazdığı ilk romanı *Şık*, Ahmed Mithat Efendi'nin övgüleriyle karşılandı ve 1887'de *Tercüman-ı Hakikat*'te tefrika edildi. Sonraki yıllarda verimli bir yazarlık hayatı geçirdi. 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı İstanbul'unun konak ve sokak hayatını eserlerinde ustalıkla işledi. Klasikleşmiş birçok romanının yanı sıra hikâye, oyun, makale türlerinde de eserler verdi. Edebiyatımızda gerçekçiliğin ve doğalcılığın en önemli temsilcilerinden biri olan Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerinde halkı pozitif bilimlere yönlendirme isteği de açıkça görülür. 1944'te ölen yazarın mezarı, hayatının son 31 yılını geçirdiği Heybeliada'dadır.

Yayıncının Notu

Sevda Peşinde, ilk olarak 1328'de (1912) basılmıştı. İkinci baskısı ise 1948'de yine Hilmi Kitabevi'nce yapılmıştı. Elinizdeki kitabı yayına hazırlarken, yazar hayattayken yapılan ilk baskıyı esas aldık. Gerek gördükçe daha sonra yapılan baskılara da başvurduk.

Kitabı günümüz Türkçesine uyarlarken yazarın diline en az müdahaleyle artık Türkçe sözlüklerden neredeyse tamamen çıkmış Arapça, Farsça kelimeler ve terkipler için en uygun karşılıkları bulmaya çalıştık; kitaptaki kelimenin tam karşılığı olsa bile metnin ahengini bozacak türdeki yeni kelimeleri metinde kullanmadık. Az da olsa hâlâ kullanımda olan, bağlamdan anlamı çıkarılabilen kelimelere müdahale etmedik, bunlar için kitabın sonuna bir sözlük hazırladık. Bugün sık kullanılmayan Türkçe kökenli bazı kelimelerin, halk deyişlerinin anlamlarını, yaygın anlamında kullanılmayan eski kelimelerin anlamlarını ve gündelik hayata ve döneme dair bazı açıklayıcı bilgileri de dipnotlarda vermeye çalıştık.

Hüseyin Rahmi Gürpınar.

Birinci Kısım

1

Birkaç sene evvel İstanbul gazetelerinde genç, güzel bir Türk kadınının intiharı okundu. Olay Heybeliada'da yaşanmıştı. Bu üzücü olay hakkında mahalli gazetelerin gerçeklik iddiasıyla, diğerlerini yalanlayarak verdikleri çelişkili bilgiler hayli dallandı budaklandı. İnsanlara merak sardı. Olayın ardından iki delikanlı arasında düello olacağı duyuldu. Bu çarpışacaklardan birinin intihar eden kadının kocası, diğerinin de âşığı olduğu söylendi. Halkın merakı bütün bütün arttı.

Düello gibi vahşice bir âdetin memleketimizde yayılması uygun bulunmadı. Bu özel öldürme şekli aleyhinde birçok söz söylendi. Sütunlar yazıldı.

Bir Türk kadınının intiharı bütünüyle işitilmemiş bir olay değildir. Bu türden olaylar nadirdir fakat yaşanır. Ümitsizliğin sevkiyle kendilerini denize, kuyuya atan, ağaca, merdiven parmaklığına asan kadınlar görülüp işitildiği gibi birisi yine Adalar'da olmak üzere son on beş-yirmi sene zarfında kadınlarımız arasında revolverle iki-üç intihar olduğu da zabıtaca kaydedilmiştir.

Avrupa'da yaşanan bu türden üzücü olaylar bizdeki

kadar dikkat çekip şaşkınlık yaratmaz. Mesela Paris'te ay, hafta geçmez ki dertlerinin sonunu Seine Nehri'nin derinliklerinde aramaya atılan talihsiz kadınlar işitilmesin.

Fakat bizde öyle değildir. İstanbul'da bir kadının ve hele de bunun gibi oldukça tanınan, terbiyeli, asil bir aileye mensup bir kadının intiharı adeta önemli ve heyecanlı bir olay sayılır. İntiharın tasarlanmış şeklindeki hayalperestlik, üzücü şairanelik ile olayı çevreleyen sırlar da bu merak ve heyecanı fevkalade artırmaya sebep oluyordu.

Gazeteler her gün bir buçuk-iki sütunlarını bu olaya ayırıyorlardı. Sosyal hayatlarındaki sadelik ve ahlaklarındaki saflık nedeniyle intihar eden kadının fevkalade cüretine karşı çoğu şaşkın ve sersem kalan kadınlarımız bu tafsilatı dinlerken birer Allah'a sığınma tavrıyla entarilerinin yakalarını ısırarak:

“Ah kardeş ah... Evlere barklara şenlik... dostlar başından irak... Dinledikçe içim kan ağlıyor. Zavallı kadın gençmiş, güzelmiş, nur topu gibi bir de evlatçığı varmış. Kocasını da iyinin iyisi delikanlı bir beyefendiymiş. A zavallı kadıncağız, neydi zorun ki yavrucuğunu öksüz, kocanı bekâr bırakarak tatlı canına kıydın gitti. Allah kimseleri şaşırtıp da böyle kötü yollara düşürmesin. Alnının ne kara yazısı varmış...”

L. Hanım: “Aman, büyük söyleme kardeş... Hepimiz de kadınız. Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli.”

T. Hanım: “Oh olsun kahpeye... Helalini bırakıp da haramla fink atmaya başlayınca işte sonu böyle olur. Çok şükür aptesimden şüphem yok elhamdülillah... Her kötü işin bir cezası vardır. İşte bu ettiğini bulmuş.”

C. Hanım: “Hanım, öyle demeyiniz. İcyüzünü Rabbinimden başka kimse bilmez. Bazı erkek vardır, böyle fenalıklara sebebiyetlik verir. Adeta çanak açar. İşte bir tanesi de benim başımda... Beni aldığı vakit nur gibi bir kızdım.” Eliyle işaret ederek: “Şu kadcarcık kıymetimi bilmedi. Eve

gelir gelmez hizmetçi kızıdan başladı. Sonra komşuya göz attı. Daha sonra neler neler, neler de neler... anlatmakla bitmez tükenmez. Bana da hiç mi hiç göz açtırmadı. Ayda yılda bir sokağa çıkacak olsam, 'Kaşlarını kapa, yüzünü ört, önüne bak!' diye azarlara azarlara burnumdan getirirdi. İşte ömrüm böyle heba oldu gitti. Şimdi saçına sakalına ak düştü. Dükkânda sermaye, vücudunda kuvvet kalmadı. Artık maşallah, vaktiyle evine geliyor. Civanlığı başkalarındı, şimdi kadidi bana kaldı... Ne denir? Geçinme dünyası bu... İşte sesimi çıkarmadan gidiyorum.”

İki taze birbirinin yavaşça kulağına:

“Bu kadın da münasebet olsun olmasın hep gençliğinden, güzelliğinden bahseder. Bin defa dinleye dinleye bıktık. Tazeliğinde nur gibi kızmış. İşit de inanma! Bil-dim bileli bu kadının yüzü buruşuk, saçları boyalıdır. Eski güzelliğinden çehresinde şu kadarcık bir iz yok. Artık böylesi sokağa ister peçeli çıksın, ister peçesiz... Onu kıskanan kocanın aklıyla beraber midesine de turp sıkayım. İntihar eden genç kadından kendine dair kıyas çıkarıyor. Artık buna da patlar mısın, çatlar mısın!”

M. Hanım: “Zavallı kadının ne kadar kabahati olsa da o artık bu dünyadan elini eteğini çekmiş. Süngü depreşmesin, artık onun aleyhinde söz söylemek iyi değildir. O suçunu kanıyla temizlemiş. Dünya bu, daha nelerim var nelerim... koca sayesinde at, araba, debdebe, saltanat... sürmedikleri safa, etmedikleri zevk kalmayan nice hanımefendiler tanırım ki yemedikleri halt bırakmıyorlar. Bunlardan hiçbirinin aklına kendini öldürmek değil bir taraflarına iğne sokmak bile gelmiyor. Meşhur kelimedir, kadınlar da fukaranın hastalığı, kibarı...luğu¹ belli olmazmış.”

* * *

1. 1948 baskısında “orospuluğu” şeklinde yazılmıştır. (Y.N.)

Gazetelerde, olayın, intihar eden kadının sarı saçlarını rüzgâra karşı saçarak sandaldan dalgaların azgın hücumlarına bedenini bıraktığı andaki feci kısmına gelince dinleyicilerden çoğunun gözleri sulanıyor, hele, “Dur ben odadan çıkayım da orasını sonra oku, gece rüyama giriyor. Pek fena oluyorum,” diyenler de bulunuyordu.

Kadınların bu olayı işitmekten kaynaklı üzüntülerin sevgiyle yürüttükleri muhakemelerinde, mantıklı tutarlılıktan mahrum görünen o sözlerinde anlayanlarca derin bir kadınlık felsefesi gizliydi.

سورۃ

2

Gazetelerin evvelce yazdıkları ayrıntıları bazı meretebe yalanlayıp değiştirerek ve her gün yeni soruşturmalar ve haberler ilavesiyle verdikleri bilgilere ve ağızdan ağza dolaşan söylentilere nazaran intihar olayının yaşanmış biçimi şöyledir:

Büyükada'da, Hristos Caddesi'nde kirada oturan Nezihi Bey'in eşi Aynınur Hanım'da birkaç zamandır sinir rahatsızlığı ortaya çıkar. Eşinin yanından kaçmak, yalnız odalara çekilip düşünmek, hazin bir sessizlik, bezgince bir düşünceli halle çamlıklarda tek başına gezinmek... Sebepsizce aniden bir ağlama tutturmak gibi merdümگیرizce ve ümitsizce haller görülür. Adanın havası bu sinirliliğin artmasına sebep oluyor zannıyla hasta birkaç defa Erenköyü'ne ve Boğaziçi'ne naklolunur. Fakat hiçbir yerde duramaz. Yine adayı, çamlıklar içindeki hüznü yalnızlığı ister. Bazı tıp erbabının tavsiyesi üzerine bu arzusuna karşı çıkılır. Bu hastalık halinin ara sıra bir düzelme

devresine girdiğini zannettirecek iyilik ve sakinlik zamanları da olur.

Eylül'ün yirmi ikinci perşembe günü Aynınur Hanım öğleden sonra ince İngiliz şayağandan¹ yapılma, açık, barudi² ve yine o rengin koyusu, ipekli harçla³ süslü yeldirmesini⁴ giyer. Krem rengi bürümcük⁵ başörtüsünü örter. Samani ipek eldivenlerini takar. Şemsiyesini, el çantasını alır. Sokağa çıkmaya hazırlanır. Hane halkından bu gezintisine eşlik etmek isteyenleri reddeder. Yalnızca gezeceğini söyler. Hane kapısından çıkıp bahçeden geçişi esnasında dadısının kucığında üç yaşındaki oğlu Naim'e tesadüf eder. Çocuğu alır. İnce bir şefkat ve annelere özgü bir özlemle tekrar tekrar göğsüne bastırır. Masumun pembe çehresini hararetle yaşlara gark eder. Birkaç defa elini kalbi üzerine koyarak, gözleri süzülerek baygınlık halleri geçirir. Besbelli daha fazla zaafına yenik düşmekten korkarak Naim'i yine dadısına iadeyle hemen kapıya doğru koşar. Arkasından masumun, "Anneciğim, nereye gidiyorsun, beni de götür," feryadına karşı, "Şimdi geleceğim cicim, sakın ağlama e mi!" son hitabı ve birkaç ağlama hıçkırığıyla karşılık verir. Parmaklıkları kapıdan çıkar, kaybolur.

Aynınur Hanım ebrulu, menevişli⁶, gül yaprağına benzeyen pembe beyaz yuvarlak yüzü, ela, iri fakat biraz durgun, süzük gözleri, başörtüsünden taşan altın saçları, balıketinde uzun endamı, ağırbaşlılığı ve yürüyüşündeki

1. Kaba dokunmuş, dayanıklı bir çeşit yün kumaş. (Y.N.)

2. Koyu gri renkte olan. (Y.N.)

3. Giysiler dikilirken kullanılan tamamlayıcı veya süsleyici şeyler. (Y.N.)

4. Kadınların çarşaf yerine kullandıkları, başörtüsüyle birlikte giyilen haff üstlük. (Y.N.)

5. Ham ipekten dokunmuş giysi kumaşı. (Y.N.)

6. Bir yüzeyde renk dalgalanması sonucu görülen parlaklık, hare. (Y.N.)

tatlılıkla geçtiği yerlerde yabancıların bakışlarını üzerine çekecek yaradılıştaki bir kadındı. Fakat bir dereceye kadar zavallının hastalığından haberdar olan civar ahalisi vakitli vakitsiz orada burada ona rast gelmeye alışmışlardı. Bu yüzden de o gün böyle tek başına geçmesi kimsede büyük bir merak ve tecessüs uyandırmaz.

Komşulardan bir-iki madama nazikçe ve gülümseyerek baş sallamasıyla selam vererek yokuş aşağıya yürür. Çamlıklara sapmaz, doğru iskeleye iner.

Kayınvalidesi gelinini uzaktan gözetlemesi için arkadan uşak saldırır. Fakat takip olunmak korkusuyla arada bir ardını yoklamaktan geri kalmayan Aynınur Hanım, uşağın oraya buraya sinerek adımlarını gözetlediğini görür. Herifi yanına çağırır. Heybeli'de arkadaşı Seza Hanım'ı ziyarete gideceğini, kendini takibe gerek olmadığını söyleyerek savar.

Hanımın Heybeli'deki arkadaşı Seza Hanım'ı haftada birkaç defa ziyaretinin eski bir âdeti olduğunu hizmetkâr bildiğinden bu cevaba inanarak haneye geri döner. Hanım bu takip belasından kurtulunca o aralık Heybeli'ye hareket etmek üzere düdük çalan römorköre¹ hemen atlar.

Olayın bundan öteye bir kısmını maceranın sahibinin kendinden dinleyeceğiz. İntihar eden kadının sandalda bıraktığı el çantasından kurşunkalemıyla yazılmış şu mektup çıkmıştır:

Ben hâlâ yaşıyor muyum? Oh, Rabbim, neredeyim? Güneşli, sonsuz bir gök, hoş kokulu çamlar, uçsuz bucaksız mavi ufuklar, geniş, dalgalı, heyecan dolu bir deniz derinliklerine, karanlık sırlar ülkesine doğru bakışla-

1. Yedeğinde başka taşıtlar götüren deniz taşıtı. (Y.N.)

rımı çekiyor... O inilti nedir? Rüzgâr... Tabiatın seslenişi. Bu inlemelerin hep bana mı? Ne söylüyorsun? Zihnim pek karışık... anlayamıyorum. Senden yardım dileyenleri teselli ediş şeklin bu mudur? Ah, boşa... artık bana teselli etki etmez. Gönlüm inleye inleye her teli bin parça olmuş, nağmesini kaybetmiş harap bir alete döndü. Artık seninle üzüntüde bir olamam. Yetişir, sus... İnleme... İşte dalgalar çırpına çırpına beni davet ediyorlar. Geliyorum. Siz kurtuluş mezarınıza çekip yuttuğunuz vücutları bütün dünyevi dertlerinden kurtarır mısınız? Fakat rica ederim. Benimki acıdan pek bitap düşmüştür. Onu çok hırpalamayınız. Pek incitmeden sakinlik veren ve dinlendiren nimetlerinizle uyutup mutlu ediniz. Dünyada anlamsız bulduğum bu mutluluk sözünün uhrevi anlamına beni erdiriniz.

O ne? Hazin bir cıvıltı. Ne kadar ruh okşayan bir ses... Başucumdaki çamda bir kuş ötüyor. Hayır, kuş değil, Naim beni çağırıyor. Şimdi gelirim dedin, gittin, aneciğim, niye gelmiyorsun, diyor. İşte bakınız, pırrr diye uçtu. Yine kuş oldu. Zavallı mahlukçağız senin de yuvanda yavruların var mı? Bir lokmacık vücudunu yemek lezzetinin açgözlülüğüyle insanlar seni vurdukları vakit öksüzcüklerine kim bakar? Karşiki ağaca kondu, yine ötüyor. Çağırma Naim, gelemem. Senden evvel dalgalara söz verdim. Anasız kalan kuş yavrularıyla beraber seni meleklerle emanet ettim. Çünkü işte beni de aman vermez bir avcı öldürüyor.

Sonsuz sessizliğe varmadan evvel daha insanlarla görülecek hesaplarım var. Şu veda ve üzgünlük ânımda bile onlara meram anlatmak külfetinden kendimi kurtaramıyorum. İntiharımdan sonra zabıta belki birçok kimseleri rahatsız eder. Bu hususta kimsenin hatası, günahı yok. Kabahat bende, yaradılışımda, sinirlerimdeki zayıflıkta. Başka kadınların hafif bir nezle geçirir gibi daima

savuşturdukları bir kalp sarsıntısı bende onulmaz bir yara şeklini aldı. İşte hastasını götürüyor. Bu dert, kalp afetlerinin en müthişi... Kalp mi? Efendim, size yemin ederim ki Cenabıhak bazı kimseleri bu organdan mahrum yaratmıştır. Dünyaya gözsüz gelenler olduğu gibi kalpsiz doğanlar da var. Size bunu bir macerayla ispat... macera mı! Hayır, hayır nöbet geçiriyorum. Affedersiniz, ne söylediğimi bilmiyorum...

Kimsenin huzursuz edilmemesi için zabıta memurlarına işte bugünkü hareketlerimden hesap veriyorum:

Yavrumu kucaklayarak evimden çıktım. Beni takip eden uşağa Heybeli'de Seza Hanım'a gideceğimi söyledim. Fakat o zavallı kadının semtine bile uğramadım. Onun hiçbir şeyden haberi yok. Hava açık, sert bir poyraz esiyor. Maksadım intihar. Lakin nerede, nasıl? Daha bunu pek kararlaştıramadım. Römorkörde giderken beyaz köpüklü dalgalar arzumu kendine çekti. Seri bir hareketle kendimi küpeşteden bunların arasına salıvermek... Fakat ölmek için bu sureti pek emin bulmadım. Arkamdan bir-iki çımacı atlayarak beni zırl zırl sularım aka aka vapura alırlar.

Bu intihar değil bir maskaralık olur. İnsanların hali pek tuhaftır. İnsanlığın belki tedavi edilebilecek ıstıraplarıyla inim inim inleyenlerin acılarını dindirmeye doğru zamanda koşmak kimsenin aklına gelmez de böyle benim gibi acıya daha fazla tahammül edemeyerek dertlerinin sonunu ölümden arayanların tersine bir adalet hissiyle kurtulmalarına koşarlar. Doğrusu büyük cömertlik...

Ben öyle bir yerde ölmek isterim ki cesedim tabiatın keşfedilemeyecek bir çukuruna gömülerek insanların takiplerinden sonsuza kadar saklı kalsın. Bu dibi bulunmayan, bu karanlık kuyuyu nerede bulacağım?

İşte dinleneceğim bu mezarımı aramak için vapurdan çıktım. Çamlıklara yayan gitsem, tek başına genç bir

kadın, dikkatleri çekebilirim. Bir tanıdığa rastlamak korkusu da var. Körüğünü örttürerek bir faytona atladım. Bakışlardan korunmak için mümkün olabildiği kadar bir köşeye çekilip büzüldüm. Arabacı sordu:

“Hanumefendim nereye?”

“Turlayacağız.”

“Hangi taraftan başlayalım?”

“Şafak Bahçesi tarafından.”

Araba eczacının köşesinden döndü. Adanın doğu tarafına doğru uzanan yolu tutturdu.

Beni gören de olsa, süslü bir hanım gezmelere gelmiş, diyeceklerdi. Evinde sadık, şefkatli bir eşle masum bir yavru bırakarak ölüm aramaya çıkmış bir kadın olduğumu kimse anlayamayacaktı. Araba kim bilir kaç sene-den beri denize karşı ayakta birer tefekkür ve saygı tavrı almış gibi bir sıraya duran servileri geçip sola döndükten sonra yolu bitti. Sol tarafı kilise geliri olan birer katlı haneciklerin alçak bahçe duvarlarından ve sağ tarafı meyilli bir set halini almış çamlıktan oluşan bir yoldan gidi-yorduk. Buradaki çamlar biraz seyrek fakat iri, uzun ve gölgeliydi. Çam yeşilliklerinin daimi yıllık düşüşleriyle kaygan bir zemin meydana eden o gölgeler altında sonbaharın beyaz, sarı çiçekleri hazin tebessümlerini saçmaya başlamışlardı.

Duvar tarafında bir ufak türbe görüldü. Pencereleri demir parmaklıklarla donanmış. Fakat camları kırılmış. Ortadaki mezarın etrafında, göklerden inerek dizlerini büküp birer yalvarma ve boyun eğme vaziyeti aldıktan sonra önlerindeki mermer kâselere özlem gözyaşları saçarken taşlaşmış zannolunan kanatlı melek çizimleri görülüyordu. Senelerden beri bu mermer gözler artık ağlamaktan yorulup durmuş, kâselerde de matem gözyaşları kalmamış, hep kurumuştu.

Ben bu mezarın hikâyesini dinlemiştim. Bu türbeyi

kırk beş sene evvel bir koca, eşinin hatırasına hürmeten yaptırmış. Uyu bahtiyar kadın, uyu... Sevgine, hürmetine layık olduğunu ispat ettiğin bir eşin sana bekçi tayin ettiği bu meleklerin kanatları altında uyu... Fakat of... Mutsuz omuzlarında kocalarının lanetiyle dünyalarını değiştiren kadınlar hangi mezarda? Nerede yatacaklar? İşte ben onu arıyorum.

Çamların, servilerin gölgeleri, loşlukları içine gömülmüş manastıra benzer yapılar, hüznü veren bahçeler, denizi gören setler. Yine birkaç mermer mezar. Bugün her şeyden çok bu mezarların mutlak sessizliklerine imreniyorum. Bugün bunlarla aramda büyük bir çekim var. Bu ahret evlerinin sakinleri dünyanın sefil, açgözlü, zalim idarelerinden kurtulmuş, manevi beldelere dahil olmuş.

Şafak Bahçesi'ni geçtik. Manivelayı yoluyla çevirmeye pek kuvveti yetişmeyen bir kız çocuğu sundurmanın altında laterna¹ çalıyor. Biri erkek diğer iki çocuk da birbirlerine sarılarak temposu lüzumundan pek ağır ve kesintili perdelerden çıkan bir vals havasıyla oynamaya uğraşıyorlardı.

Araba yürüdü geçti. Heybeliada biri küçük diğeri nispeten büyük, karşı karşıya iki dağdan oluşur. İşte bu şekilden dolayı Rumca ismi olan *Halki* Yunanca tabirinden "heybe"yi çıkarıvermişler. Büyük dağın doğu yönündeki sırtında denize paralel olarak açılmış açık bakır renkli toprağı tertemiz bu yoldan gittik. Yolun iki tarafı da çamlık. Yukarı bakılınca gözler, koyu yeşil çamları atladıktan sonra berrak, saf, duru mavi gökyüzüyle buluşuyor. Aşağı tarafına bakarsanız gözleriniz yine yeşil çamlar üzerinden kayarak lacivert bir denize iniyor. Bu aşağıki sırtın pek sarp yerleri var.

1. Bir kolun çevrilmesi suretiyle çeşitli havalara çalan, org türünden, sandık biçiminde, sırtta taşınır seyyar çalgı. (Y.N.)

Araba bu uçurumların önünden geçerken aşağıya yuvarlanıvermeyi ne kadar arzu ettim. Düşüncesi diğer insanların tüyelerini ürpertecek bu kaza benim için ne büyük bir mutluluk yerine geçecekti.

Fakat bu şiddetli temennim yerine gelmeden araba sağ salim Çam Limanı'na indi. Adanın en yüksek noktası olan değirmen tepesinden dağ iki kolunu aşağıya uzatarak sanki denizin ufak bir kısmını kucağına almak istemiş. Kuzey tarafından kopan poyrazın şiddetine rağmen buradaki limancığın suları bu iki yeşil kolun arasında uyuyordu.

Arabacı buradaki iki gazinodan hangisine gideceğimi yoklayarak durdu.

“Gazinolara yanaşma. Arabadan inmeyeceğim,” dedim. Bu yerler bende evvelce hayatımın en cana can katan mutlu kısımlarından sayılırken şimdi pek gönül yakan birer şekil alan pek çok üzücü hatıra uyandırıyor. Bugün o hatıraları canlandıracak doğa manzaralarıyla karşı karşıya gelmek cesareti gösteremeyeceğim. Evet... O kuvvet, o takatten mahrumum. İşte, istiyorum ki ölüm zihnimden bu hatıratı külliyen silsin. Sonsuza dek yok etsin.

İntihar şeklim hakkında zabıtaya karşı kendi elimle hazırladığım şu belgede bu hatıralarıma kadar geri dönmeye lüzum yoktur.

Dağın yamacına doğru baktım. Çamlar arasında kırmızı boyalı jandarma kulübesi gözüme ilişti. Bu düşüncüklerimin bütün içyüzü ve intihar hakkında o andaki kararım zabıtaca manevi bir kuvvetle keşfedilerek derhal tutuklanacakmışım gibi kalbime büyük bir korku geldi. Hemen arabacıya haykırdım:

“Çek, çek! Arsenios Manastırı'nın önüne doğru çek.”

Araba düzlük üzerinden koşmaya başladı. Bu defa limanın batı tarafındaki yokuşa saldırdı. Biraz dolambaç merdivene benzeyen bir sapaktan dönerek çıktık. Yolumuz yine düzlendi.

Çamların arasından uzanan, toprağı sarı, düz bir yoldan gittik. Gittik... nihayet bu yol biraz genişleyerek ikiye ayrıldı. Sola, güney yönüne saptık. Etrafı çamlarla çevrili, tiyatro dekoruna benzeyen bir meydancığa girdik. Bu dekorun sonunda ve doğal büyüklüğünde odundan bir haç görünüyordu. Oh, Yarabbim, dedim, nereye gitsem insanların canavarlığına ait karşıma bir alamet çıkıyor. Hazreti Mesih aleyhinde reva görülen işkenceyi temsil eden bir korkunç şekil.

Bu haç, manastırın girişine alametti. Önünden geçerken arabacım elinin üç parmağını bir araya toplayarak haç çıkardı. Kapısından girdik. Yine iri iri mermerler. Demir şebekeler altında haşır gününü bekleyen birkaç ölü. Arabadan indim. Bir bahçeciğe girdim. Sağ tarafta duvarı badanalı, taştan bir ufak kilise. Penceresinden baktım. Hazreti Meryem, kucağında çocuk Mesih, önlerine konulan kandilin mermer zemin üzerine düşürdüğü titreyen nurani daireye bezgince bir bakış atfederek ayakta duruyor. Bütün aziz tasvirleri bu ibadethanenin loşluğunu yok edemeyen kandillerin kuvvetsiz ışıkları altında rüzgârın çamlardan kopardığı inilti ninnisiyle sanki hep uyukluyorlar.

Bir ufak kapıdan geçtim. Marmara'yı gören bir sedde çıktım. Sol tarafta üç yanı tente peykeli bir çardak. Kilise tarafında birer katlı birkaç zaviye. Peykeye oturdum. Ateşler içinde yanan başımı koluma dayadım. Kışın fırtınalı, kasvetli, soğuk günlerinde sincabi¹ bulutlar altında ruhumu üşüten; yazın mehtaplı, o coşku ve sevgi hülyası dolu aydınlık gecelerinde zihnimi istiğraklara düşüren Marmara semayla kavuşup kucak kucağa oluncaya kadar uzanıyor. Dalgalar birbirini güneye doğru kovalıyorlardı.

1. Kahverengi ile kurşun rengi arasında olan renk. (Y.N.)

SEVDA PEŞİNDE

HÜSEYİN RAHMI GÜRPINAR

Günümüz
Türkçesiyle

Bir kadının gönlüne cidden sahip ve hâkim olmadıktan sonra onu zorla, baskıyla kendinize boyun eğdirmiş görünmekte ne lezzet bulunur?

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın uzun yıllardır gölgede kalmış, değeri anlaşılmamış bir başyapıtı olan bu roman, kadın-erkek ilişkilerinin bugüne göre bile ileri bir noktada tartışıldığı bir eser. Rızasız evlilikler, deliliğe varan kıskançlıklar ve yasak aşkla örülen hikâye, edebiyatımızda kadın haklarının konu edildiği en önemli romanlardan biri olarak karşımıza çıkıyor.

Edebiyatımızın en cesur yazarlarından Hüseyin Rahmi Gürpınar, en iyi olduğu konulardan birinde, aile içi ilişkiler konusunda hepimize önemli bir ders veriyor. Yer yer polisiyeye de dokunan konusu ve kurgusundaki dönemini aşan özgünlükle de *Sevda Peşinde*, üzerinde ciddi ciddi durulmayı hak eden, sıra dışı bir roman.

#edebiyatımızınmirası #kadinerkekilişkileri #yasakaşk #adalar
#mektuplaşmalar #ilkaşk #kıskanmak #cinayet

Kapak İllüstrasyonu: Farkan Pehlivan

 can roman

© canyayinlari.com | twitter.com/canyayinlari | facebook.com/canyayinlari

ISBN: 978-975-07-4073-2

9 789750 740732